

Kálmán Zsolt

Számkivetett

Lakó vagyok egy kősziklán
ahol fűszál sincsen,
ahol patkányok tetszelegnek
a kristályvízben.

Lakó vagyok mint az a Kő
a tó fenekén,
nem tud róla ott más
senki csak én.

Periférián

Nehezen szállt fel a vonatra, pedig csomagja sem volt, csak ócska retikülje verdeste oldalát. Sorba benézett a fülkébe, mintha keresne valakit, majd benyitott az egyikbe:

— Kedveském, van itt szabad hely?

Két utas ki sem nézett újságja mögül, morgott az egyik egy igent, s már nem is foglalkoztak tovább az öregasszonnyal. A másik utassal kezdett el beszélgetni, s minthogy az nem volt bőbeszédű, velem próbálkozott.

Áradt belőle a szó, szinte egész életét elmesélte egy pillanat alatt, majd nevetve tette hozzá, hogy elsőként a szociális otthonból. Azt mondta a testvérehez megy. Kuncogott, hogy azok nem is tudhatják, hogy nincsen testvére.

— És akkor hol fog ma aludni, néni? — kérdeztem rosszat sejtve.

— Ugyan kedveském! Hosszú még a nap, s estére még vissza is érek.

A két másik utas is letette az újságot, s beszélgetésünkre figyelt. Az öregasszony pedig kissé bátoritanul, de sorba elkérte mindkettőjük újságját, s mohón falni kezdte a betűket. Sokdioptriás szemüvegén egészen nagyra nőtt szomorú kék szeme.

Miután kiolvasta az összes létező újságot, szedelőzködni kezdett, mint aki leszállni készülődik, majd elkészönt. Utána néztem, de hiába meresztgettem szemem, nem láttam már a leszálló tömegben.

A végállomás előtt kimentem a peronra, hogy megmozgassam elgémberedett tagjaim. Be-benéztem a szomszédos fülkébe, s nem akartam hinni a szememnek: az egyikben az előbbi kis öregasszony ült, mélyen belemérülve az újságba.

Most értettem meg. Kisnyugdíjas, s így jut egy kis ingyen olvasnivalóhoz. Utazni meg amúgy is ingyen utazhat.

Elgondolkodtam, majd mielőtt leszálltam volna, beadtam a fülkébe az összes létező újságom. Szeme felcsillant, s boldogan köszönt meg.

Azóta nem láttam ezen a vonaton. Vagy másfelé utazik, vagy talán...

II.

Borostás arcú öregúr állt a peronon, üres szatyorról kezében. Ruházata túlon-túl is egyszerű, régi öltözet, de jelezte, hogy az öregúr valaha jobb napokat is látott. Megvárta, míg mindenki leszáll, s korát meghazudtoló frissességgel ugrott fel a vonatra. Sietnie kellett, mert már közeledett a takarító személyzet.

Csörömpöltek az üvegek, ahogy sorban szedte őket össze a kis asztalokról, s a padok alól. Messziről figyeltem, hogy szaporodik a sörös- és üdítő-üveg a szatyorban.

Nehezen emelte le a táskát, de mintha elégedetten mosolygott volna. Ma bizonyára nagyobb a „fogása” a szokottnál.

Ugyan, mit vehet az üres üvegek árán? Gondoltam, meglessem: először is a csaphoz ment, s egyenként, ráérősen mosni kezdte az üres üvegeket. Visszaszorakoztatta a szatyorba, és elindult a beváltó felé. Aztán az aluljáró automatájából vett egy zsemlet, és egy kakaót. Lassan enni kezdett, nem nézett sehová. Nem érdekelt senki és semmi. Látszólag átadta magát az evés élvezetének. Egyre lassabban forgatta szájában a falatokat, érezni akart minden ízt, minden kortyot.

Összecsavarta üres táskáját, s a kabátja belső zsebébe dugta. Hamarjában komoly úriembernek nézett ki, s elindult a metró felé. Én utána. Nem is lyukasztott jegyet. Szívem erősen dobogni kezdett, csak most ne jöjjön ellenőr!

De nem volt szükség aggodalomra, mert egyetlenegy szerelvényre sem szállt fel, csak végigdől az óriási piros széken, s egy szempillantás alatt álomba merült.

K. M.

Kórus

Kezdődik a Teknyőkaparó legendája,
és az ő jövődölése ez világnak sorsáról.
Hallgassátok meg szavait,
intelveit megfogadjátok,
mert minden szava igaz,
és minden jóslata a mi időnkéről szól.

Teknyőkaparó

Én mondom néktek, a Teknyőkaparó:
az egész világ háborúskodni fog.
Minden nemzet!

Hatalmas vérfürdő lesz ezen a földön,
iszonyú vérontás, világegés.
Majd belebújtok a földbe,
mint a bogarak.

Három háború lesz,
három istenítélet.

Amikor föltűnik egy üstökös az égen,
kitör az első nagy háború.

Nemsokára elkövetkezik a második.
Azután valameddig úgy néz ki,
mintha béke lenne...

De a harmadik olyan lesz,
hogy kő kövön nem marad!

Tiszta vér lesz a Tisza és a Maros,
s a szürke ló térdig jár a vérben a Duna
és a Tisza között.

Úgy megritkul a nép,

mint amikor aratáskor egy-egy szál búza elmarad.

Kórus

Megmondta a Teknyőkaparó,

hogy három világháború lesz.

De a harmadik nem tart sokáig,

csak föllobban,

és őli, pusztítja, legeli a népet a tűz.

Teknyőkaparó

Lesznek vasparipák,

de meglátjátok a vasmardarakat repülni az égen,
s onnan szórják a tüzet a földre.

Löcsetlen kocsi szaladgálnak,

melyeket nem hűz ló,

és egymást tapossák, tiporják az emberek,
mint a barmok,

és lövik agyon egymást.

Kórus

Megmondta a Teknyőkaparó,

hogy milyen lesz a három világháború.

De a harmadik nem tart sokáig,

csak föllobban,

és viszi a népet,

csak föllobban,

és őli, pusztítja, legeli a népet a tűz.

Teknyőkaparó

El fog veszni a nép,

főként a férfi-nemzedék.

Csak annyi ember marad meg,

amennyi egy szárazmalom keringelése alá elfér.

És csak annyi magyar marad meg,

amennyit egy diófa árnyéka betakar.

Lesznek sánták, bénák, sebesek:

a hetedizigleni ivadék is előőrli az átkot.

Lesznek sánták, bénák, sebesek,

és sokáig azt gondoljuk,

hogy az Isten tette ezt velünk.

Pedig nem az Isten csinálta ezt,

hanem a tudomány!

Annak a keresztjét viseljük magunkon!

Kórus

Akkor, ha két ember találkozik majd egymással,

megőrülnek egymásnak,

hogy találkozhattak valakivel.

És ha forgácsot talál egy asszony,

főlemeli és megcsokolja,

arra emlékezve,

hogy azt is emberkéz faragta.

Teknyőkaparó

Valamikor volt a vízőzön,

de többé sohasem lesz:

a szívárvány a jele annak,

hogy a világot nem a víz pusztítja el,

hanem a tűz!

De mi a tűz?

Kórus

A fegyver! A fegyver! A fegyver!

Teknyőkaparó

Vége lesz a bujdosó betyárok világának,

azután majd az úri betyárok jönnek.

Minden utcasarkon bolt lesz, meg kocsmá,

és minden utcasarkon kupleráj,

és olyan világ lesz,

hogy ugató kutyák se szeretnének lenni.

Nem lehet majd megismerni,

ki a nő és ki a férfi,

mert a lányok nadrágban járnak,

és a legények hosszú haját viselnek,

és elmúlik a nagy szerelem.

Akkor majd halni halnak,

de senki sem születik,

vagy csak nagyon kevesen...

A kisgyerekeket selyembe-bársonyba öltöztetik,

és ördögöt ültetnek a szívük közepébe.

Nem lesz boldog a világ,

mert rég eltűnt már a hú szerelem.

Térjetelek hát vissza

Istenhez!

A teknyőkaparó legendája

Oratórium. Apokalipszis bariton szólóra,
vegyeskarrá, hangszerekre és elektronikára.
Zenéjét szerezte: Pongrácz Zoltán. Népi töredékek
nyomán írta: Polner Zoltán (1985).

Kórus

Eltűnt már régesrég a hú szerelem.

Teknyőkaparó

Amikor a vadrépa fehéret virágozik majd,
el fognak romlani a nők...

Kórus

Ez a vadrépa kint van a mezőben,
és fehéret virágozik már...

Teknyőkaparó

Amikor a vadrepéből kivész a piros,
a nők már nem ismernek semmi szégyent:
az utcán szemérmetlenkednek,
és úgy tesznek az úton is,
mint a kakas meg a tyúk.

Kórus

De úgy is van már,
csak figyelni kell!

Teknyőkaparó

De azután elindul keletről a fekete sereg,
és keresztülmegy az egész világon.
Az mindenkit fölzsabadít az átok alól.
Akinek kérés a tenyere,

azt nem bántják,

de akinek nem kérés,

azt mind megbüntetik.

Lesz olyan idő,

hogy el lehet majd látni a világ minden részére...

Kórus

Televízió!

Teknyőkaparó

... és oda is lehet beszélni,
mert úgy össze lesz fűzve az egész ország dróttal...

Kórus

Telefon!

Teknyőkaparó

Akkor majd sütnék-főznek,
de nem füstöl a kémény...

Kórus

Gáz- és villanyrezsó!

Teknyőkaparó

Nem lehet majd megkülönböztetni az urat
a paraszttól, a parasztot az úrtól.

Olyan szobákban élnek majd a népek,

mint egykor az urak.

De akkor lesz csak igazi béke,

amikor majd mindnyájan egyformán szeretjük egymást:

De akkor lesz csak igazi béke,

amikor majd mindnyájan egyformán szeretjük egymást:

amikor majd nem irigykednek,

nem gyűlölködnek,

nem kajánkodnak,

hanem szívből kezdenek el gondolkodni a népek,

és egy akaraton lesz az egész világ!

Akkor majd mindenki igazolvány nélkül kimehet

az országból, mert határ sehol sem lesz.

De eljön az idő,

a világ végezetének ideje:

olyan hideg lesz,

hogy csak arról tudjuk,

mikor van nyár,

hogy kizöldelnek a fák,

és virágoznak a mezők.

Három napig sötétség lesz.

Lámpa és semmiféle fény nem gyullad ki,

csak a hétszer szentelt gyertya.

Térjetelek hát vissza Istenhez.

mert úgy elvész a nép,

hogy csak annyi marad meg belőle,

hogy a pap egy körtefa alatt eltér misézni.

Térjetelek hát vissza Istenhez!

Kórus

Így jövedt a Teknyőkaparó

a Tisza és a Maros mentében

az Úrnak 1820-ik esztendejében.

Írástudatlan szegényeknek,

hatalmas nagyuraknak prófétált

a világi nép sorsáról.

Úgy szólt,

amint hallottátok.

De sok minden mást is beszélt még ez az ember,

és idáig minden szava beteljesedett!